An aerial photograph of a lush green landscape. The foreground and middle ground are dominated by terraced fields, likely rice paddies, with distinct patterns of green and brown earth. In the background, there is a dense forest of tall trees. A white outline of a house or building is visible in the upper right quadrant. A large black rectangular box is overlaid on the center of the image, containing white text. A smaller black rectangular box is overlaid at the bottom, containing white text.

Walory turystyczne mojej małej ojczyzny

Grzegorz Walczak

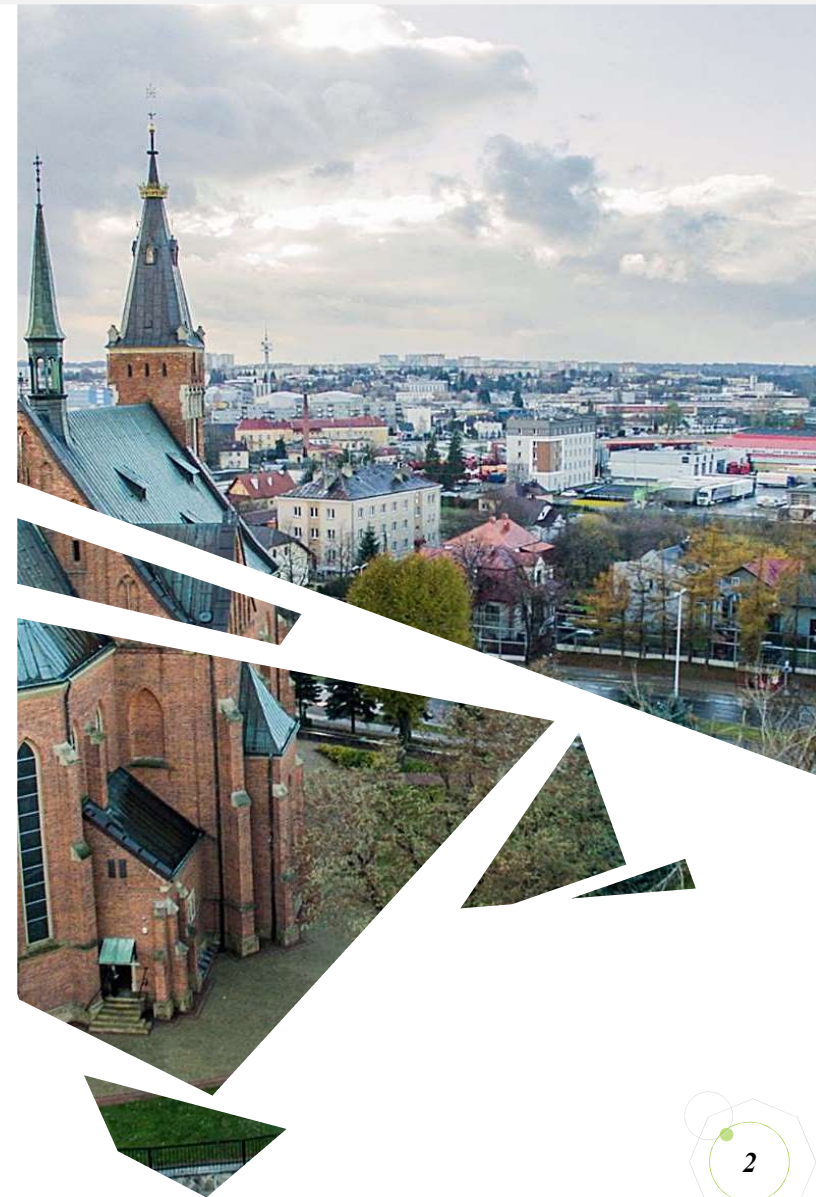
Klasa 7a

Szkoła Podstawowa nr 29 im. T. Kościuszki w Rzeszowie

Rzeszów - Staromieście

- Zanim Staromieście stało się dzielnicą Rzeszowa, było ono najpierw osadą, a później wsią. Osada ta leżała najpierw nad rzeką Przyrwą (obecnie potokiem). Z czasem osada przeniosła się w okolice rzeki Krzykopka i przekształciła się w wieś. Wieś założona była na prawach polskich jako tzw. okolnica. Na początku XX wieku na Staromieściu istniały 2 młyny, które miały pszenicę i mączkę kostną - Młyn Kleina i Reicha.
- W 1902 roku do Rzeszowa przyłączono historyczną, niewielką południową część Staromieścia (rejon ronda Jana Pawła II). Na mapach z okresu przed I wojną światową, Staromieście zaznaczone jest jako wioska. W 1951 roku Staromieście zostało w całości przyłączone do miasta Rzeszowa.
- Ślady dawnych czasów są nadal widoczne na Staromieściu chociażby przez nazwy ulic, np. nazwa ulicy Zabłocie wywodząca się od bagien i błot przy dawnej rzece Krzykopce czy ulicy Młynarskiej, gdzie były młyny.

Stare domy i kapliczki

- Na terenie Staromieścia znaleźć można stare kapliczki pochodzące jeszcze z XVII wieku. Jest ich około 30 i pomimo przebudowy dużej ilości dróg nie zostały one zniszczone. Można je znaleźć przy drogach osiedlowych, na cmentarzu oraz na placach i prywatnych podwórkach, jako pamiątki z dawnych lat. Każda z nich ma swoich fundatorów, jednak nie zawsze są oni znani. Najwięcej kapliczek pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Każda kapliczka została wybudowana w konkretnych intencjach i w różnych okolicznościach. Wiele z nich jest dzisiaj uznawane za zabytki budownictwa ludowego.
- W rejonie ulicy Staromiejskiej znaleźć można jeszcze stare domy, pochodzące z początku XIX wieku. Domy te należą do osób prywatnych, ale zmiany w ich wyglądzie muszą uzyskać zgodę konserwatora zabytków.

Most im. Tadeusza Mazowieckiego

- Most im. Tadeusza Mazowieckiego nad rzeką Wisłok został wybudowany w latach 2014 - 2015.
- Jest jednopylonowym mostem wiszącym. Łączy ulicę Lubelską (osiedle Staromieście) z ulicą Rzecha (osiedle Załęże).
- Jego budowa kosztowała ok. 184 mln. złotych.
- Most ma długość 482 metrów i dwa pasy ruchu w każdym kierunku oraz ścieżki rowerowe i chodniki. Konstrukcja mostu wsparta jest na pylonie w kształcie litery A o wysokości 107 metrów, na którym zaczepiono 64 liny podtrzymujące jego płytę.
- Most Tadeusza Mazowieckiego jest po Moście Ręzińskim we Wrocławiu (140 metrów wysokości) drugim, co do wysokości mostem w Polsce.

Muzeum Mleczarstwa

- Muzeum Mleczarstwa znajduje się w budynku dawnej szkolnej mleczarni wchodzącej w skład Zespołu Szkół Spożywczych w Rzeszowie.
- Pierwsza wystawa, z okazji 50-lecia szkoły, miała miejsce w 1953 roku. W 1974 roku została otwarta Szkolna Izba Pamięci, która miała część zbiorów dzisiejszego muzeum. Inicjatorem jej otwarcia był ówczesny dyrektor szkoły Jan Łabaj, któremu potem powierzono organizację Muzeum Spółdzielczości i Szkolnictwa Mleczarskiego. Starania zakończyły się sukcesem i w maju 1988 roku udostępniono zwiedzającym wystawę urządzeń i maszyn mleczarskich.
- W muzeum zgromadzono unikatowe maszyny i urządzenia mleczarskie z końca XIX w., początku XX, aż do lat 70, a także dokumenty, księgi handlowe i zdjęcia, które pokazują historię mleczarstwa na terenach Galicji.

Rzeszów - Miłocin

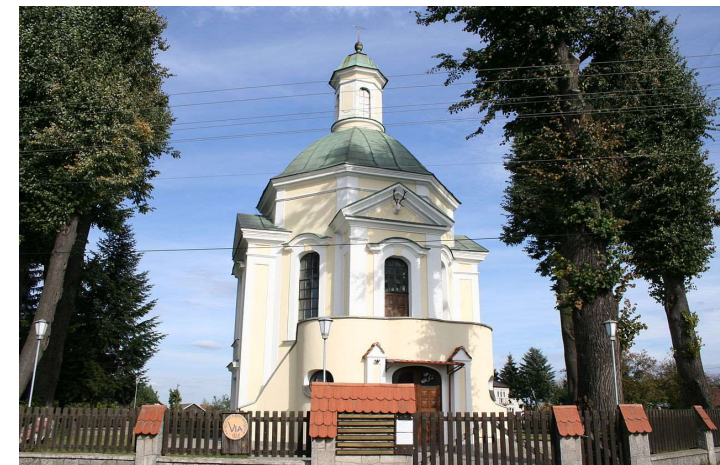
- Miłocin to dzielnica Rzeszowa, leżąca na północnych przedmieściach miasta. Zajmuje ona powierzchnię ponad 2 km² i jest zamieszkiwana łącznie przez ok. 2 tys. osób.
- Miłocin był kiedyś wsią bezpośrednio graniczącą z Rzeszowem. W 1971 roku do Rzeszowa włączono małą część tej wsi w okolicach ulicy Borowej. Sześć lat później, miasto przejęło kolejne tereny wsi mieszczące się w okolicach dzielnicy Baranówka IV. W 2010 roku wieś Miłocin utraciła na rzecz miasta kolejne tereny, na zachód od torów kolejowych wzdłuż ulicy Warszawskiej. Od tamtej pory, obszar wsi przyłączony do miasta stanowi osiedle Miłocin.
- Wieś Miłocin istniała do końca 2018 roku. 1 stycznia 2019 roku, reszta terenów została przyłączona do Rzeszowa tworząc nowe osiedle: Miłocin – św. Huberta.

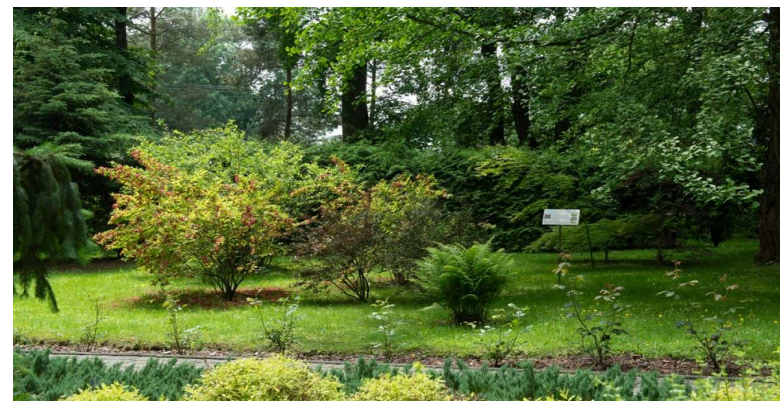
Kaplica św. Huberta

- Kaplica pw. św. Huberta to jedna z najstarszych kaplic pod wezwaniem św. Huberta w Polsce. Została wybudowana w latach 1741-1745, jako kaplica myśliwska na terenie dzisiejszego osiedla Miłocin – Świętego Huberta. Jej fundatorem był książę Jerzy Ignacy Lubomirski Według miejscowej tradycji kaplica miała stanowić wotum dziękczynne za uratowanie księcia, który został ranny w trakcie polowania w pobliskim lesie „Dębina”.
- Kaplica jest przykładem sztuki późnobarokowej. Ma duże znaczenie dla społeczności lokalnej oraz myśliwskiej.
- W środku nie ma typowych dla baroku bogatych dekoracji rzeźbiarskich czy sztukatorskich, ale wnętrze świątyni jest zdobione bogato freskami, w tym iluzorycznymi przedstawieniami św. Huberta (w mensie ołtarzowej) i św. Trójcy (w sklepieniu kopuły). Do wyposażenia wnętrza świątyni należy niewielki ołtarzyk z wizerunkiem Madonny z dzieciątkiem, umieszczonym przed sceną „nawrócenia świętego Huberta” (obecnie zdemontowany).
- Od 1969 do 2000 roku kaplica była kościołem parafialnym. Od 2010 roku prowadzone są w niej prace konserwatorskie. Odrestaurowanie tego zabytku planowane jest do 2023 roku, kiedy to będzie obchodzone 100-lecie Polskiego Związku Łowieckiego.

Park Miłocin

- Na osiedlu Miłocin w Rzeszowie, przy ulicy Miłocińskiej znajduje się stary, zabytkowy park. Stanowi on miejsce w którym, w ciepłe dni można spotkać mieszkańców osiedla Miłocin a także osiedla Baranówka IV. Dzięki dużym, starym drzewom w upalne dni, znaleźć tam można dobre miejsce do odpoczynku w cieniu. Stare drzewa, niektóre będące pod ochroną, pełnią rolę małego, osiedlowego lasu. Od strony osiedla Baranówka IV znajdują się w nim ścieżka przyrodniczo - edukacyjna "Miłocin".
- W sąsiedztwie parku znajduje się, pochodząca z końca XIX wieku stara zabudowa szkoły rolniczej, która w 1905 roku należała do fundacji rzeszowianina Jana Towarnickiego. Obecnie w budynku znajduje się Zespół Szkół Agropredsiębiorczości w Rzeszowie.

W bliskim sąsiedztwie – poza granicami miasta

- W okolicach osiedla Staromieście można znaleźć wiele ciekawych miejsc, które warto chociaż raz zobaczyć. We wsiach graniczących od północy z osiedlem, można zobaczyć m.in.: stary browar w Zaczerniu, letnią rezydencję Lubomirskich w Rudnej Małej, lotnisko, Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny AEROPOLIS oraz Dwór Ostoya w Jasionce i rezerwat „Bór” w Tajęcinie.

Browar

- W Zaczerniu koło Rzeszowa funkcjonował kiedyś dobrze prosperujący folwark, który składał się z: browaru, gorzelnii, budynków mieszkalnych, kuźni, stodoły, stajni, kurników, a także oranżerii i cieplarni.
- Browar został wybudowany w latach 1820-1822 przez rodzinę Morskich. Z powodu dużego zadłużenia folwarku przeszedł on w 1831 roku w posiadanie rodziny Jędrzejowiczów. Podczas II wojny światowej browar nie został bardzo zniszczony, dzięki czemu w 1944 roku wznowił produkcję, specjalizując się w piwach ciemnych. Następnie został upaństwowiony w 1950 r. i działał w ramach łańcuckich Zakładów Piwowarskich, a następnie został przejęty przez Zakłady Piwowarskie w Leżajsku. W latach 1950 - 1995 produkował od 40000 do 60000 hl piwa rocznie.
- Browar został zamknięty w 2. poł. lat 90-tych XX wieku. Choć całość jest dziś nieczynna, budynki zachowały cechy charakterystyczne dla obiektów pełniących funkcję browarów.

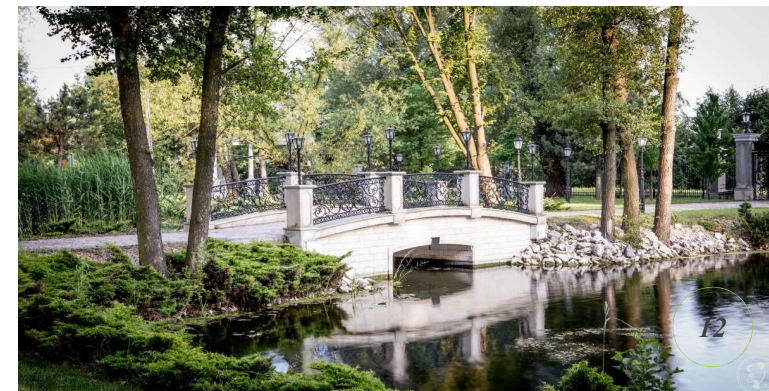
Kościół Narodzenia NMP

- Parafia w Zaczerniu powstała 29 czerwca 1439 roku. Fundatorem pierwszego kościoła był Jan z Rzeszowa. Niestety, podczas napadu Tatarów w 1624 roku, kościół oraz plebania spłonęły. Po tym wydarzeniu kościół odbudowano, jednak na przestrzeni lat ubożał i podupadał. W 1886 roku miejsce starego kościoła zastąpił nowy, murowany kościół z wieżą z trzema dzwonami.
- W 1941 roku Niemcy zarządzili zbiórkę złomu, w tym i dzwonów kościelnych, z przeznaczeniem na sprzęt wojenny. Zarekwirowali oni dwa dzwony, trzeci wraz z sygnaturką udało się ukryć, aby 3 lata później znów zawisł na wieży. Zabytkowy dzwon (średni) ma datę wykonania 1775 rok. Pozostałe dzwony zakupiono w 1957 i 1958 roku.
- Na początku stycznia 1989 roku przeprowadzono ankietę, w której parafianie mieli zdecydować czy są za remontem starego kościoła, czy za budową nowego kościoła, gdyż stan techniczny świątyni był fatalny. Mimo, że większość parafian chciała budowy nowego kościoła, to sytuacja ekonomiczna zmusiła proboszcza do remontu starego kościoła. W latach 1992-1994 odremontowano gruntownie kościół parafialny, a efekty tego remontu możemy podziwiać dziś.

Retyrada

- Retyrada, to nazwa letniej rezydencji Lubomirskich, która została wymyślona przez żonę Jana Kazimierza Lubomirskiego – Urszulę. Rezydencja powstała w 1740 roku na terenach należących obecnie do Rudnej Małej koło Rzeszowa. W jej skład wchodzi pałac i park wzorowany na włoskich ogrodach (była to pierwsza taka kompozycja w Polsce).
- Po śmierci Urszuli Lubomirskiej, Retyradę odziedziczyła jej córka Maria. W 1774 roku rezydencja została przejęta przez władze austriackie i wystawiona na sprzedaż. Od tego czasu rezydencja miała wielu właścicieli. Wraz z biegiem czasu oraz zmianą właścicieli ogrody zaniedbano, pałacyk został przekształcony w budynek folwarku, a następnie, po częściowej przebudowie w gorzelnię. Z biegiem czasu, również gorzelnia zmieniła się w kompletne ruiny.
- Obecny właściciel Retyrady postanowił odbudować rezydencję i ogród w dawnej formie i otworzył tam restaurację.

Dwór Ostoya

- Dwór Ostoya, zwany też Dworem Jasionowskim, powstał po 1817 roku w Jasionce koło Rzeszowa.
- Jego twórcą był prawdopodobnie Fryderyk Bauman. Do budowy dworu zostały wykorzystane projekty Chrystiana Piotra Aignera, polskiego architekta i przedstawiciela klasycyzmu, który jest twórcą m.in. Pałacu Prezydenckiego w Warszawie.
- Pierwszą właścicielką rezydencji była Zofia Czosnowska-Oborska. Po pewnym czasie dwór stał się własnością Jędrzejowiczów. Na polecenie nowych właścicieli, znany krakowski architekt Tadeusz Stryeński całkowicie przebudował budynek w Jasionce. Prace, które rozpoczęto po 1887 roku sprawiły, że klasycystyczny dwór stał się modnym eklektycznym pałacem.
- Druga wojna światowa nie zniszczyła pałacu jednak w czasach komunizmu został on zaadoptowany na biura i magazyny. Dworowi dawny blask postanowili przywrócić Józef i Krzysztof Ryłscy rozpoczynając w 1998 roku generalny remont budynku oraz zmieniając jego nazwę z Dworu Jasionowskiego na Dwór Ostoya. Teraz w Ostoyi mieści się hotel i restauracja.

Międzynarodowy port lotniczy Rzeszów-Jasionka

- Pole wzlotów oraz lotnisko w Jasionce powstały w roku 1941 tuż przed wybuchem wojny niemiecko-radzieckiej.
- Prace nad aktualnym budynkiem zaczęły się w 2006 roku. Budowa była związana z ograniczonymi możliwościami rozwoju lotniska i przepełnionym terminalem. Stary terminal lotniczy nie został jednak wyburzony, przeznaczony jest obecnie dla pasażerów samolotów i śmigłowców biznesowych.
- Lotnisko w Jasionce posiada drugi, co do długości (3400 metrów) w Polsce pas startowy (najdłuższy posiada lotnisko Chopina w Warszawie).
- 12 marca 2015 roku na lotnisku Rzeszów-Jasionka otwarty został punkt odpraw fitosanitarnych umożliwiający przewożenie roślin i produktów pochodzenia roślinnego. Oprócz Jasionki taki punkt w Polsce posiada tylko lotnisko Chopina w Warszawie.
- Oprócz obsługi połączeń port lotniczy w Jasionce zajmuje się także sprzedażą paliwa lotniczego.

- W 2019 roku lotnisko obsłużyło 772 000 pasażerów, co dało mu 7. miejsce w Polsce pod względem liczby obsłużonych pasażerów.
- W 2021 roku z Jasionki realizowane będą połączenia regularne do: Wielkiej Brytanii, Niderlandów, Irlandii, Turcji, Bułgarii i Stanów Zjednoczonych. Połączenia czarterowe planowane są dodatkowo do: Tunezji i Grecji.

Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny AEROPOLIS

- Park zajmuje łączną powierzchnię 170 ha i zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska. Jego teren podzielony jest na trzy strefy: Strefa S1 - położona w miejscowościach Jasionka i Tajęcina, Strefa S2 - położona w miejscowości Rogoźnica, Strefa S1-3 - położona w miejscowościach Zaczernie i Rudna Mała.
- Głównym celem AEROPOLIS jest udostępnienie podstawowej infrastruktury niezbędnej dla zapewnienia potencjalnym firmom wysokich technologii warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Oferta Parku dedykowana jest firmom z branż: lotniczej, IT, jakości życia, elektromaszynowej, motoryzacyjnej, biotechnologicznej i chemicznej.
- Integralną część Parku stanowi Inkubator Technologiczny AEROPOLIS. Celem jego utworzenia było stworzenie miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy mogą wynająć tam pomieszczenia biurowe oraz produkcyjno-usługowe, zlokalizowane w kompleksie budynków Inkubatora, a także skorzystać z dostępnego zaplecza technicznego oraz konferencyjnego. W kompleksie Inkubatora Technologicznego zlokalizowane jest Laboratorium Materiałoznawstwa i Prototypowania AEROPOLIS. Ponadto PPNT posiada też dwa laboratoria w Rzeszowie - Laboratorium Badawcze AEROPOLIS oraz Laboratorium Biotechnologii AEROPOLIS.
- Aktualnie w AEROPOLIS działa ponad 40 firm. Do największych z nich należą MTU Aero Engines, BorgWarner, Goodrich Aerospace, Mc Braid, FIBRAIN, OPTeam i ML System oraz Centrum Wystawienniczo-Kongresowe G2A Arena.

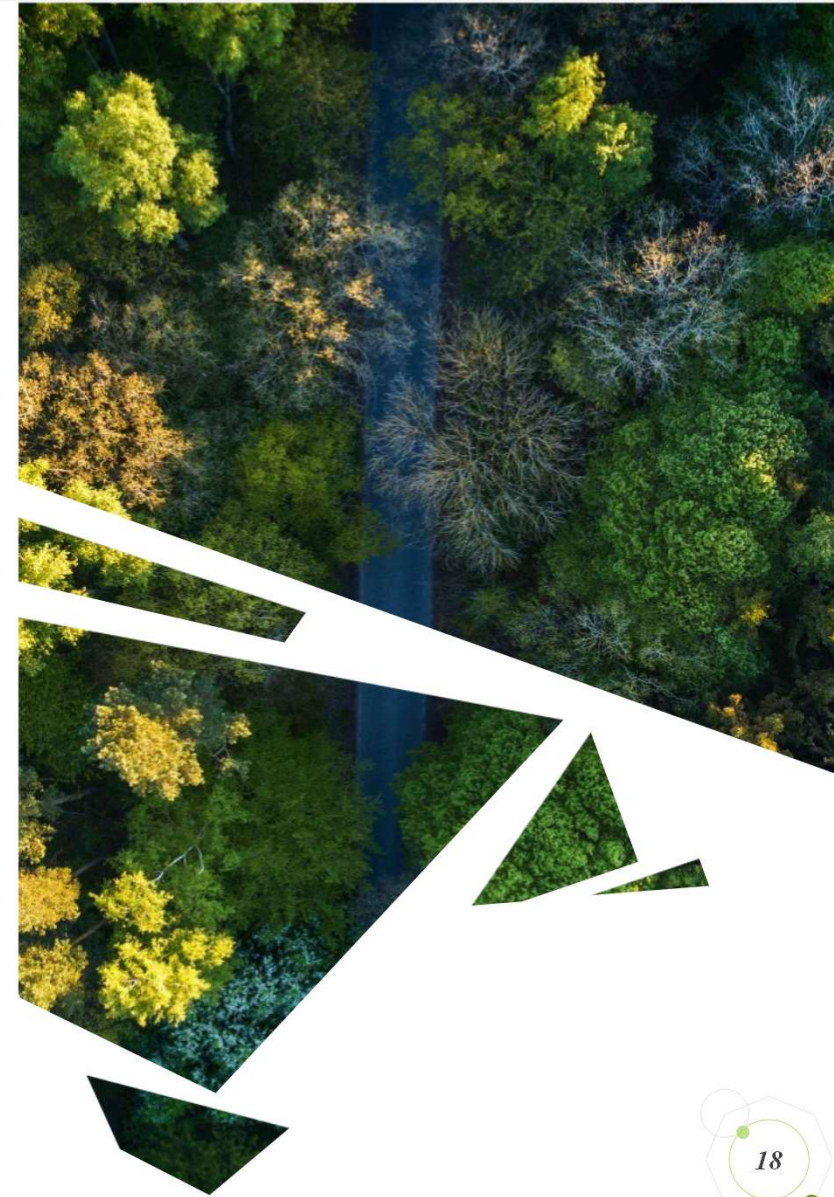
Rezerwat „Bór”

- Rezerwat „Bór” znajduje się w miejscowości Tajęcina, tuż obok lotniska i strefy ekonomicznej w Jasionce. Został on utworzony w 1996 roku mając za zadanie zachowanie walorów i ochronę naturalnego ekosystemu lasu Puszczy Sandomierskiej, dzięki czemu obecnie jest to najlepiej zachowany fragment Puszczy Sandomierskiej.
- Rezerwat obejmuje 368 ha. Na jego terenie występuje bogata fauna i flora wraz z licznymi chronionymi gatunkami roślin oraz zwierząt. Ponadto wiele gatunków zwierząt zamieszkujących rezerwat wpisanych jest do „Polskiej Czerwonej Księgi” jako gatunki wymierające lub zagrożone wyginięciem.
- Na terenie rezerwatu znajdują się ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, trasy rowerowe i piesze szlaki turystyczne. Ponadto znajduje się tu także strzelnica myśliwska. Na trasach wyznaczono dużo miejsc do odpoczynku oraz taras widokowy.
- W rezerwacie znajduje się miejsce pamięci narodowej ze zbiorowymi mogiłami ludności cywilnej zamordowanej przez hitlerowców podczas II wojny światowej – około 5000 Żydów i 300 Polaków.

Podsumowanie

- W prezentacji przedstawiłem miejsca, które znajdują się w okolicy mojego zamieszkania. W większości nie są to miejsca charakterystyczne dla Rzeszowa i okolic, niemniej każde z nich ma swój historyczny czy nowoczesny klimat. Uważam jednak, że są one warte zobaczenia i przeczytania o ich historii ponieważ często przejeżdżamy czy przechodzimy koło nich nie zwracając na nie uwagi albo nie wiedząc, że one są.

An aerial photograph of a lush green agricultural field, possibly a rice paddy, with a black rectangular text box overlaid in the center. The field is divided into sections by narrow paths or ditches. A white outline of a speech bubble or arrow points from the right side of the text box towards a specific area in the field. The overall scene is bright and vibrant, with various shades of green.

KONIEC

Dziękuję za uwagę

Bibliografia:

- <https://www.retyrada.pl/o-nas>
- <https://www.se.pl/rzeszow/park-retyrada-w-rudnej-malej-wiedzieliscie-ze-na-podkarpaciu-istnieje-tak-wyjatkowe-miejsce-aa-Jd2x-ouu2-DRjE.html>
- <https://www.browar.biz/forum/piwo/historia/1866-browar-zaczernie>
- <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/36574,rzeszow-zaczernie-%E2%80%93-nieczynny-browar.html>
- [https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C5%82ocin_\(Rzesz%C3%B3w\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C5%82ocin_(Rzesz%C3%B3w))
- <http://parafia.zaczernie.pl/parafia/historia-kosciola/>
- <https://aeropolis.com.pl/pl/o-parku/historia-powstania>
- <https://dziejesienapodkarpaciu.pl/rezerwat-przyrody-bor-tajecina-glogow-malopolski-k-rzeszowa/>
- <https://nowiny24.pl/staromiescie-dawne-wlosci-rodowe-podniebny-rzeszow-odc-10/ar/c15-12159620>
- <https://warszawa.naszemiasto.pl/poznaj-fascynujaca-historie-rzeszowskiego-staromiescia/ar/c8-2645846>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Most_im._Tadeusza_Mazowieckiego_w_Rzeszowie
- http://zss.rze.pl/?page_id=19

